

Overstapregeling van de huidige praktijkopleiding AA naar de praktijkopleiding MKB

1 Inleiding

Per 1 september 2016 is het voor trainees die de huidige praktijkopleiding AA volgen mogelijk om over te stappen naar de praktijkopleiding MKB. De praktijkopleiding MKB voldoet aan de CEA-eindtermen en stelt andere (minder vergaande) eisen aan te verrichten werkzaamheden op het gebied van audit & assurance. De opleiding is meer gericht op de adviserende rol van de accountant. De praktijkopleiding MKB leidt niet (ook) op tot accountant met bevoegdheid voor het verrichten van (wettelijke) jaarrekeningcontroles.

Ten opzichte van de praktijkopleiding MKB die per 1 januari 2017 voor nieuwe trainees wordt aangeboden, bevat de regeling voor 'de overstappers' enkele afwijkende bepalingen. Bovendien blijven trainees die overstappen, gebruik maken van hun huidige portfolio met de huidige rapportagesystematiek (6 halfjaarlijkse gespreksverslagen, 3 essays en een mondeling examen). De overstapregeling is geldig tot 1 september 2017.

Als je na 31 augustus 2017 (alsnog) overstapt naar de praktijkopleiding MKB moet je voldoen aan alle eisen die voor deze nieuwe praktijkopleiding gelden. Het gaat dan om de inhoudelijke eisen en om de (deels nieuwe) eisen die gelden ten aanzien van de toetsvormen (zoals het volgen van een trainingsprogramma, het houden van intervisiegesprekken en het houden van een referaat, etc..). Overstappen na 31 augustus 2017 betekent ook dat je een nieuw portfolio krijgt.

2 Inhoudelijke eisen waaraan overstappers moeten voldoen

Assurance

In de nieuwe praktijkopleiding moet minimaal 250 uur aan assurance-opdrachten (jaarrekeningcontroles en overige assurance-opdrachten) worden besteed met minimaal 10 opdrachten, of minimaal 150 uur met 6 opdrachten en jaarlijkse contactdagen-..

Trainees stappen vanuit verschillende praktijkopleidingsjaren over op de nieuwe praktijkopleiding MKB, de ene trainee bevindt zich in het eerste jaar van de praktijkopleiding, terwijl de andere trainee begint aan het derde jaar van zijn praktijkopleiding.

In de nieuwe praktijkopleiding MKB besteedt je in ieder geval ook aandacht aan *overige assurance-opdrachten*. De laatste twee opdrachten zijn relatief complexe overige assurance-opdrachten. Je voldoet aan de eindtermen voor de overige assurance-opdrachten.

In **bijlage 1** zijn de fases behorend bij de kritische beroepssituatie (KBS) Overige Assurance-opdrachten opgenomen, inclusief voorbeelden van beroepsproducten. Door te werken aan de beroepsproducten voldoe je aan de bijbehorende CEA-eindtermen.

Voor de overstappers wordt met betrekking tot het onderdeel *assurance* het volgende gesteld:

	250 uur	150 uur
--	---------	---------

Urencriterium	Moet aan het einde van de praktijkopleiding zijn voldaan	Moet aan het einde van de praktijkopleiding zijn voldaan
3 soorten assuranceopdrachten; laatste 2 opdrachten zijn relatief complexe overige assurance-opdrachten	X	X
Contactdagen	n.v.t.	2 contactdagen per opdracht. Overstappers moeten minimaal 4 contactdagen hebben bijgewoond. Trainees die nog in het 2 ^e praktijkopleidingsjaar zitten op het moment dat zij overstappen volgen 8 contactdagen, trainees die in het 1 ^e jaar van de praktijkopleiding zitten, volgen 12 contactdagen

Situaties van Aan Assurance Verwante Opdrachten en Situaties van Fiscale Dienstverlening

De eisen voor deze KBS'en blijven *ongewijzigd*. De KBS 'Fiscale Dienstverlening' (hierin zitten ook de eindtermen voor fiscale advisering!) is voor overstappers een verplichte KBS.

Situaties van Adviesopdrachten en / of de ICAIS-opdracht

De nieuwe praktijkopleiding wordt aangeboden binnen het nieuwe beroepsprofiel, waarbij het accent ligt op de adviserende rol van de accountant. Als je overstapt van de praktijkopleiding AA naar de praktijkopleiding MKB mag je kiezen tussen het voldoen aan de voorwaarden voor de kritische beroepssituatie 'Situaties van Bedrijfseconomische Advisering' of het maken van de ICAIS-opdracht.

Als je wilt voldoen aan de voorwaarden voor de Bedrijfseconomische Advisering moet je een evenwichtige keuze maken uit de eindtermen die bij dit werkdomein thuis horen. Of er sprake is van een evenwichtige spreiding en voldoende diepgang, is in eerste instantie ter beoordeling van je praktijkbegeleider en in tweede instantie ter beoordeling van je beoordelaar.

In **bijlage 2** is aangegeven welke fases onderscheiden worden bij deze KBS en welke eindtermen en beroepsproducten bij iedere fase horen. Door het bijdragen aan de totstandkoming van beroepsproducten toon je aan dat je aan de bijbehorende eindtermen hebt voldaan.

In **bijlage 3** is de ICAIS-opdracht opgenomen.

3 Overstappen?

Als je wilt overstappen naar de praktijkopleiding MKB dien je dit als volgt bekend te maken: Je geeft minimaal een maand voor de door jou gekozen overstapdatum (1^e dag van de maand) aan dat je wilt overstappen. Dit wordt door jou per e-mail aangegeven aan de NBA (praktijkopleidingaa@nba.nl) en aan je stagebureau.

Na jouw melding aan de NBA en het eigen stagebureau, schrijf je een aanvulling op je huidige persoonlijk ontwikkelingsplan. Je geeft aan op welke wijze je aan de nieuwe voorwaarden gaat voldoen. De aanvulling op het persoonlijk ontwikkelingsplan moet door je praktijkbegeleider en je beoordelaar worden goedgekeurd. Na goedkeuring is de overstap geëffectueerd. Daarna is er geen weg meer terug. Je kan niet meer 'terugstappen' van de praktijkopleiding MKB naar de (huidige) praktijkopleiding AA.

4 Samenvatting

- De overstapregeling is voor AA-trainees die willen overstappen naar de praktijkopleiding MKB.
- De overstapregeling geldt van 1 september 2016 tot 1 september 2017.
- Voor de trainees die overstappen gelden bijzondere bepalingen.
- Je blijft gebruik maken van je huidige portfolio.
- Inhoudelijk is geformuleerd waaraan trainees die overstappen, aan het einde van hun praktijkopleiding moeten hebben voldaan.
- Je verricht tijdens je praktijkopleiding 250 uur aan assurancewerkzaamheden of 150 uur aan assurancewerkzaamheden in combinatie met contactdagen (minimaal 2).
- Je verricht minimaal 3 soorten assurancewerkzaamheden. De laatste twee opdrachten zijn overige assurance-opdrachten. Je voldoet aan de eindtermen voor de overige assurance-opdrachten.
- Je voldoet aan de competenties voor aan assurance verwante opdrachten en de competenties voor fiscale dienstverlening, zoals geformuleerd in het huidige praktijkopleidingsplan.
- Je voldoet aan de nieuwe eindtermen voor bedrijfseconomische advisering (evenwichtige keuze) of aan de ICAIS-opdracht.
- Je schrijft een aanvulling op het POP waarin je de aanpassingen aangeeft.

Invoerdatum voor de overstapregeling is **1 september 2016**.

Bijlage 1: Overige assurance-opdrachten

Fases overige assurance-opdrachten	Voorbeelden van beroepsproducten	Nieuwe CEA-eindtermen	CboP	MKB
Opdrachtaanvaarding en opdrachtcontinuering (beoordeling onafhankelijkheid + beoordeling overige aspecten)	Dossier: - cliënt acceptatie - beoordeling WWft - beoordeling onafhankelijkheid - opdrachtbevestiging	A&A-2 (verwachtingen van de opdrachtgever en gebruikers en spanningsvelden)	C	
		A&A-5b (ethische vraagstukken en dilemma's)	C	
		A&A-12.1 (proces van cliënt-/opdracht(her)acceptatie niet financiële informatie)		C
		GEB-3 (ethische kwesties signaleren)	B	
		GEB-4b (professioneel gedrag)	B	
		GEB-6b (team en samenwerking)	B	
Planningsfase (verkrijgen van kennis van de huishouding en haar omgeving + risico-analyse + vaststellen controlestrategie)	Dossier (afhankelijk van het type opdracht): - risicoanalyse - bijzondere omstandigheden - beoordeling ao/ib - beoordeling IT omgeving	A&A-12.2 (relevante kennis van de entiteit en haar omgeving + risico's op afwijking van materieel belang)		C
		ICAIS-2b risicomanagement- en beheersing	C	
		ICAIS-6 (informele beheersingsmechanismen identificeren)	B	
		ICAIS 9b (een sluitend geheel van IT-controls ontwerpen)	B	

Uitvoering (systeemgerichte werkzaamheden + gegevensgerichte werkzaamheden)	Controleaantekeningen	A&A-6 (kritische houding, fouten of fraude)		C
		A&A-12.3 (effectieve wijze gebruik maken van beschikbare methoden en technieken, waaronder statistieken en data-analyse)		C
		FA-4 (de uitgangspunten voor de financiële verslaglegging toe te passen en te beoordelen, waaronder de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling)	C	
		FA-6 (aanvaardbaarheid van de belangrijkste schattingselementen in de financiële verslaggeving beoordelen)	C	
		ICAIS-4 (betrouwbaarheid informatiesysteem)	C	
		ICAIS-5b (beoordeling systeem van interne beheersing)	C	
		ICAIS-6 (informele beheersingsmechanismen)	B	
		ICAIS-9b (IT-controls)	B	
Afronding (afronding controlewerkzaamheden + evaluatie bevindingen + rapportage + afronding)	Dossier: - lor - afwerkmemorandum - controleverklaring - beoordelingsverklaring	A&A-12.4 (bevindingen te evalueren om te komen tot een oordeel of conclusie en deze mondeling en schriftelijk te rapporteren aan de opdrachtgever.		C
		A&A-12.5 (management letter)		C

dossier)	- advies/management letter - verslag bespreking cliënt	FA-13 (in bijzondere situaties zoals onderhanden projecten, etc.. en hierover te adviseren)	C	
		ICAIS -16 (naar aanleiding van gesignaleerde onvolkomenheden in het systeem van interne beheersing te adviseren over mogelijke verbeteringen.)	C	

Bijlage 2: Bedrijfseconomische Advisering

Fases Financieringsvraagstuk	Voorbeelden van beroepsproducten	Nieuwe CEA-eindtermen	CboP	MKB
Opdrachtaanvaarding en opdrachtcontinuering	Dossier: - opdrachtbevestiging - WWft - cliëntacceptatie	A&A-14 (de opdracht te aanvaarden)		C
		GEB-3 (ethische kwesties signaleren)	B	
		GEB-4b (professioneel gedrag)	B	
Planningsfase Kennis van de huishouding, planning werkzaamheden	Dossier: - Initiële analyse van de opdracht	A&A-14 (risico's voor de uitvoering signaleren)		C
Uitvoering	Berekeningsgrondslagen, onderdelen als basis voor het advies in aansluiting op de onderdelen van de eindtermen.	A&A-14 (gebruik maken van beschikbare methoden en technieken om de opdracht op een effectieve en efficiënte wijze in te richten en uit te voeren)		C
		FIN-2 (ten behoeve van een investeringsanalyse relevante data verzamelen, beoordelen en modelleren)		B
		FIN-6: (financieringsbehoefte, de aflossingscapaciteit en het dividendbeleid in onderlinge samenhang analyseren en hierover te adviseren)		B
		FIN-9 (financiële positie en strategie beschrijven/beoordelen)		B
		FIN-11 (financiële risico's beoordelen)		B
		FIN-12 (treasury management analyseren)		B

		MAC-2 ((financiële) accountingmaatstaven opstellen)		B
		MAC-3(kostenobjecten analyseren)		B
		MAC-4 (kostenmodellen evalueren)		B
		MAC-7 (budget en realisatie analyseren)		B
		SLO-1b (business model aansluiten bij ondernemingsstrategie)		B
Afronding	Rapport <ul style="list-style-type: none"> - financieringsaanvraag - investeringsanalyse - procesoptimalisatie - inrichten administratie - selectie, begeleiding en implementatie geautomatiseerd systeem - bedrijfseconomisch advies in aansluiting op de eindtermen SLO 	A&A-14 (bevindingen te evalueren en hierover te rapporteren aan de opdrachtgever)		C
		FIN-7 (Financieringsvoorstel)		C
		FIN-8 (werkkapitaalbeheer)		C
		SLO-3 (rapporteren over strategie en bedrijfsrisico's)		B
		SLO-4 (rapporteren over bestuurstaken)		B
		SLO-5 (rapporteren over stijl van leidinggeven)		B
		SLO-7 (bedrijfswetenschappelijk rapporteren over efficiëntie)		B
		SLO-11 (Governance systeem wet en regelgeving)		B

Bijlage 3 ICAIS-opdracht

Praktijkopleiding oriëntatie Accountancy-MKB

Praktijkopdracht

Internal Control &

Accounting Information Systems

Inhoud

Inleiding	2
Ongevraagd of gevraagd advies	2
Methodologie / aanpak	3
Probleemanalyse	3
Verkrijgen van gegevens	3
Hoor en wederhoor	3
Wijze van rapporteren	4
Methodische indeling	4
Opdracht	5
Uitgangspunten voor de opdracht	5
Opbouw van het rapport	5
Bijlage kerncompetenties uit het beroepsprofiel	7
Bijlage eindtermen ICAIS in relatie tot de praktijkopleiding	8

Inleiding

De kern van de ICAIS casus voor de praktijkopleiding oriëntatie Accountancy-MKB is eindterm ICAIS-3: “een analyse van de informatiebehoeften van een organisatie uit te voeren, die noodzakelijk is voor het besturen en beheersen van de organisatie, het afleggen van verantwoording daarover en om vast te stellen dat is voldaan aan de voor de organisatie geldende wet- en regelgeving.”

In aansluiting op de adviesfunctie zoals opgenomen in de toelichting op het beroepsprofiel met betrekking tot de overige werkzaamheden gaat de ICAIS casus in op het gebied van de interne beheersing. Gezien de oriëntatie richt deze advisering zich op een MKB-organisatie.

Het advies kan gaan om een gevraagd of een ongevraagd advies.

In de opdracht voor de praktijkopleiding is gekozen voor een ongevraagd advies. De trainee wordt dan niet beperkt door het al of niet aanwezig zijn van een klantvraag. Ook komt bij een ongevraagd advies de kritische beroepshouding beter tot uitdrukking. De trainee stelt op basis van een professionele beroepshouding vast welke verbeterpunten er noodzakelijk zijn in de intern beheersing van een MKB-organisatie. Het ongevraagd advies moet dusdanig opgebouwd worden dat er een gevraagd advies uit voort kan vloeien.

Ongevraagd of gevraagd advies

De werkzaamheden van de accountant in het MKB zijn gericht op het beoordelen of samenstellen van (financiële) verantwoordingen en de overige assurance-opdrachten. Uit deze werkzaamheden kunnen zaken naar voren komen die natuurlijkerwijze onder de aandacht van cliënt moeten worden gebracht. Dit noemt men de natuurlijke adviesfunctie van de accountant. Naast relevante afwijkingen, zoals tekortkomingen in de AO/IB kan het hierbij ook gaan om constatering van bedrijfseconomische of fiscale aard. De accountant stelt zich daarbij professioneel op en kent de grenzen van zijn deskundigheid. Bij de natuurlijke adviesfunctie gaat het overwegend om een ongevraagd advies.

Bij een gevraagd advies moet gedacht worden aan klantvragen van algemene aard, die qua aard betrekking hebben op de deskundigheid van de accountant, maar kunnen ook van specifieke aard zijn en bijvoorbeeld betrekking hebben op EDI, ERP/ERM, EDP-auditing, COSO, e.d.

Het bij het schrijven van een advies in het kader van de praktijkopleiding gaat om een ongevraagd advies dat betrekking heeft op de interne beheersing van een MKB organisatie.

Methodologie / aanpak

Voordat de accountant een ongevraagd advies uit gaat werken dient hij de volgende vragen scherp te krijgen:

- Wat zijn doel en reikwijdte van het ongevraagde advies?
- Hoe verhouden de werkzaamheden zich tot de fundamentele beginselen van de VGBA?
- Welke werkzaamheden moeten worden verricht en vallen die binnen mijn de deskundigheid, indien nee, welke specialisten dienen bij het advies te worden betrokken?
- Welke en hoe worden gegevens en informatie ter beschikking gesteld?
- Wanneer moet wat en aan wie worden opgeleverd, wat zijn hierbij de knelpunten en deadlines (kritieke pad)?
- Op welke wijze ga ik het advies aan de klant presenteren?
- Hoe wordt het gegeven advies opgevolgd (scenario's van uitkomsten) en op welke wijze wordt het beheer en onderhoud na implementatie van het advies geregeld?

Nadat de uitgangspunten voor het advies bekend zijn kan het onderzoekswerk beginnen. De volgende gestructureerde werkwijze wordt daarbij gevolgd:

Probleemanalyse

Stel een probleemanalyse op, waarbij een diagnose wordt gemaakt van het gesignaleerde probleem. Definieer vervolgens het probleem en formuleer de probleemstelling. Verduidelijk de beeldvorming rond het probleem. Onderzoek hoe in de huidige situatie met het probleem wordt omgegaan.

Verkrijgen van gegevens

Gegevens kunnen op veel verschillende manieren worden verkregen: door interviews, door middel van vragenlijsten, door documenten te analyseren en door rechtstreekse observatie. Bijzonder belangrijk hierbij is de vraag, welke bronnen moet ik hebben om antwoord op mijn adviesvraag te krijgen.

Verwerken van de gegevens tot de noodzakelijk kennis voor het antwoord op de adviesvraag

Maak bij het verwerken van de gegevens gebruik je kennis die je in de theoretische opleiding opgedaan hebt en maak gebruik van passende literatuur. Nadere analyse van die informatie leidt tot kennis die van belang is bij de beantwoording van de adviesvraag. Daarnaast kan het ook leiden tot andere inzichten. Dat vervolgens weer tot vervolgvragen en vervolgonderzoek kan leiden. Dit is derhalve een cruciaal moment in het adviseringstraject.

Hoor en wederhoor

Maak tijdens je onderzoek gebruik van de aanwezige kennis in de organisatie van de cliënt. Soms betekent dit uitbreiding van het onderzoek. Meestal leidt dit tot reacties die in de adviesrapportage tot uitdrukking komen. De slotrapportage moet er op gericht zijn dat deze kan worden gebruikt voor besluitvorming door de cliënt.

In welke mate het advies ook daadwerkelijk effect sorteert is mede afhankelijk van de kwaliteit van het advies en mate waarin het wordt geaccepteerd.

Wijze van rapporteren

Zoals bekend kan een rapport op veel verschillende manieren worden gestructureerd. Zo kan het thematische, geografische en chronologische indelingsprincipe worden gekozen. Deze principes gaan uit van de inhoud van de tekst. Bij adviesopdrachten zijn de gehanteerde onderzoeksmethoden en aanpak erg belangrijk. Zij zijn bepalend voor de waarde van de uitkomsten van het advies. Bij deze rapportages past de methodische indeling het beste.

Methodische indeling

Voor de uitwerking van je advies dien je de volgende indeling te hanteren:

1. Probleemstelling
2. Huidige situatie (IST)
3. Gewenste situatie (SOLL)
4. Concreet advies (voorstel = wat moet gebeuren)
5. Te nemen maatregelen (consequenties voor uitvoering = hoe moet het gebeuren)
6. Conclusie

Voorbeeld bedrijf X ziet de voorraadkosten alleen maar toenemen.

Gegeven de situatie dat een bedrijf problemen heeft met enorm stijgende voorraadkosten ziet de structuur van de uitwerking er als volgt uit:

- Probleem = analyse van de aangetroffen problematiek;
- Huidige situatie (ist-positie) = korte weergave van aangetroffen situatie, bijvoorbeeld: probleem = veel fouten in vastleggingen, dubbele bestellingen, toenemende 'nee verkopen', veel afboekingen vanwege 'incourante' voorraden; In de huidige situatie wordt gewerkt met meerdere informatiesystemen: financieel/ logistiek, er is geen directe koppeling tussen deze systemen. Kortom ontbreken van een geïntegreerd systeem;
- Gewenste situatie (soll-positie) = vanuit de theorie komen met een praktische oplossing voor het hiervoor geschetste probleem;
- Te nemen maatregelen;
- Consequentie van de maatregelen voor implementatie;
- Conclusie.

Opdracht

Uitgangspunten voor de opdracht

Werk voor een cliënt van jouw kantoor een ongevraagd advies uit dat na bespreking met de cliënt kan leiden tot een adviesopdracht (gevraagd advies).

Dit advies moet gekoppeld zijn aan één van de onderstaande opdrachten:-

- een risicogerichte aanpak van een samenstelopdracht;
- een beoordelingsopdracht;
- een overige assurance-opdracht.

Opbouw van het rapport

Je stelt een rapport in aansluiting op het stramien van een rapport van feitelijke bevindingen op. Verwerk in het rapport de volgende onderdelen:

- a) opschrift;
- b) geadresseerde (dit zal doorgaans de opdrachtgever zijn die de accountant heeft aangetrokken om de overeengekomen specifieke werkzaamheden uit te voeren);
- c) identificatie van de specifieke financiële of niet-financiële informatie waarop de overeengekomen specifieke werkzaamheden toegepast zijn;
- d) De van toepassing zijnde wet- en regelgeving (specifiek voor accountants en overige wet en regelgeving
- e) de vermelding dat de werkzaamheden in het verlengde van één van de hiervoor genoemde drie opdrachten zijn uitgevoerd;
- f) indien van toepassing, de vermelding dat de accountant niet onafhankelijk van de entiteit is;
- g) de beschrijving van het doel waarvoor de werkzaamheden zijn uitgevoerd;
 - Een onderbouwde beschrijving van de typologie met daarbij de risico's van interne beheersing vanuit de positie van de cliënt.
 - Het soort opdracht dat ten grondslag ligt aan het ongevraagde advies.
 - De aanleiding voor het uitwerken van het ongevraagde advies
 - Uitgangspunten voor de aanpak van het onderzoek (werk de vragen uit de inleiding uit die voorafgaan aan de uitvoering van de werkzaamheden.)
- h) de beschrijving van de uitgevoerde specifieke werkzaamheden;
 - Huidige situatie:
 - Een schematisch overzicht van de informatiestromen
 - Een beschrijving in hoofdlijnen van het aanwezige automatisering

- De gebruikte hardware en software
- Het type netwerk (LAN, WAN)
- Gewenste situatie:
 - Een analyse van de informatiebehoefte van een de cliënt.
 - Een onderbouwde analyse van de verbeterpunten in de informatiestromen.
 - De toe te passen IT controls gericht op de specifieke situatie van de klant.
- i) de beschrijving van de feitelijke bevindingen van de accountant waaronder voldoende details van de gevonden fouten en afwijkingen;
 - Een voor de cliënt leesbaar geheel van de analyse van de interne beheersingsrisico's met de aanbevelingen ter verbetering van de interne beheersing. Schenk hierbij nadrukkelijk aandacht aan de informatiebehoefte van de klant en de IT-aspecten.
 - Een korte samenvatting van de noodzakelijke verbeteringen in de interne beheersing van de cliënt.
- j) de vermelding dat geen controle- of beoordelingsopdracht is uitgevoerd en dat derhalve geen zekerheid wordt verstrekt;
- k) de vermelding dat indien de accountant aanvullende werkzaamheden, een controle- of een beoordelingsopdracht zou hebben uitgevoerd, wellicht andere onderwerpen zouden zijn geconstateerd die voor rapportering in aanmerking zouden zijn gekomen;
- l) de vermelding dat de verspreiding van het rapport is beperkt tot degenen met wie de uit te voeren werkzaamheden zijn overeengekomen;
- m) de mededeling (indien van toepassing) dat het rapport alleen betrekking heeft op de gespecificeerde elementen, posten, onderwerpen of de aangegeven financiële en niet-financiële informatie en dat het onderhavige financiële overzicht van de entiteit als geheel niet onder de reikwijdte van het rapport valt;
- n) datum van het rapport;

Je sluit je rapportage af met een inhoudelijk betoog waarom het ongevraagde advies aanleiding kan zijn (of is geweest) voor een gevraagd advies van de klant.

Bijlage kerncompetenties uit het beroepsprofiel

Kerncompetenties van de accountant

Een accountant kan als beginnend beroepsbeoefenaar:

- a. Zelfstandig richting en uitvoering geven aan assurance-opdrachten, aan assurance verwante opdrachten en aan overige opdrachten, zoals adviesopdrachten;
- b. Rekenschap geven van de maatschappelijke rol van de accountant, hiernaar in overeenstemming met de fundamentele beginselen, genoemd in de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants, handelen en daarbij het algemeen belang voorop stellen;
- c. In zijn beroepsuitoefening de vereiste professioneel-kritische instelling toepassen om tot zelfstandige en professionele oordeelsvorming te komen;
- d. In zijn beroepsuitoefening de eigen grenzen en beperkingen onderkennen en waar nodig hulp van andere deskundigen of experts inschakelen;
- e. Verantwoording afleggen over het eigen functioneren als accountant;
- f. Veranderingen in het vakgebied en het beroep inclusief de maatschappelijke implicaties hiervan, tijdig signaleren, analyseren naar relevantie, bespreken met vakgenoten en niet-vakgenoten en
- g. zo nodig toepassen;
- h. Door het toepassen van verschillende methoden en technieken, zelfstandig een methodologisch verantwoord onderzoek uitvoeren op een deelgebied van de accountancy;
- i. De waarde of de bruikbaarheid en beperkingen van een onderzoek op het vakgebied taxeren;
- j. De relatie met een opdrachtgever goed onderhouden en adequaat anticiperen op de behoeften en verwachtingen van interne en externe gebruikers van professionele diensten van accountants;
- k. Analytisch denken, strategisch denken en logisch redeneren;
- l. Helder, begrijpelijk en overtuigend communiceren in woord en geschrift;
- m. In zijn beroepsuitoefening, al dan niet als projectmanager, leiding geven aan individuen en een team, waaronder ook als coach of mentor van beroepsbeoefenaren of toekomstige beroepsbeoefenaren optreden; en.
- n. In verschillende rollen en omstandigheden constructief en verbindend samenwerken binnen een team of met andere professional

Andere kenmerkende werkzaamheden van openbaar accountants zijn:

- het adviseren op het gebied van de bestuurlijke informatieverzorging (administratieve organisatie en interne beheersing, inclusief risicobeheersing) en het geven van fiscaaltechnische en bedrijfseconomische adviezen.

Bijlage eindtermen ICAIS in relatie tot de praktijkopleiding.

Nr	Eindterm	Theorie-opleiding				Praktijk-opleiding			Stream		
		Common body of knowledge	Assurance	Accountancy MKB	Accountancy Finance	Common body of knowledge	Assurance	Accountancy MKB	Accountancy Finance	Maatschappelijke rol accountant	Corporate governance
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om										
ICAIS-2b	een systeem van risicomanagement- en beheersing , gericht op de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering, de betrouwbaarheid van de verslaggeving en het voldoen aan wet- en regelgeving, in te richten <u>dan wel</u> te evalueren alsmede vanuit deze doelstellingen voor de organisatie relevante interne beheersingsrisico's (in het bijzonder interne controle risico's m.b.t. financiële informatie) te benoemen.					c				V	
ICAIS-3	een analyse van de informatiebehoeften van een organisatie uit te voeren, die noodzakelijk is voor het besturen en beheersen van de organisatie, het afleggen van verantwoording daarover en om vast te stellen dat is voldaan aan de voor de organisatie geldende wet- en regelgeving.	C					c	C			
ICAIS-4	te beoordelen in welke mate de bestuurlijke informatieverzorging en de administratieve processen van een organisatie voorzien in betrouwbare en relevante informatie voor:	C				c					

	<ul style="list-style-type: none"> - het besturen en beheersen van de organisatie waaronder het uitoefenen van bewaringscontrole; - het afleggen van verantwoording; - het vaststellen dat voldaan is aan de voor de organisatie geldende wet- en regelgeving (compliance). 											
ICAIS-5b	een systeem van preventieve en repressieve interne beheersingsmaatregelen te ontwerpen <u>dan wel</u> te beoordelen voor verschillende processen en typen organisaties, rekening houdend met kenmerken van de controleomgeving zoals cultuur, ethiek, relevante wet- en regelgeving en governancestructuur.											V
ICAIS-6	informele beheersingsmechanismen te identificeren en hun effectiviteit te beoordelen voor verschillende processen en typen organisaties, rekening houdend met kenmerken van de controleomgeving zoals cultuur, ethiek, relevante wet- en regelgeving en governancestructuur.	B										V
ICAIS-9b	een sluitend geheel van IT-controls te ontwerpen <u>dan wel</u> te beschrijven om risico's (waaronder het risico van cybercrime) op het terrein van de betrouwbaarheid van de verslaggeving, de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering en de naleving van relevante wet- en regelgeving te mitigeren.											V
ICAIS-11	de mogelijkheden van moderne data-analysetechnieken bij het toepassen van de risicoanalyse, het beoordelen van bestuurlijke informatieverzorging, de administratieve processen en het systeem van interne beheersing te beschrijven en deze technieken effectief te hanteren.	B										V
ICAIS-14	helder en eenduidig de gevolgde gedachtegang en de verrichte werkzaamheden bij het beoordelen van opzet, bestaan en werking van het	C										

	stelsysteem van interne beheersing vast te leggen .											
ICAIS-15	naar aanleiding van gesignaleerde onvolkomenheden in het systeem van interne beheersing te adviseren over mogelijke verbeteringen.	C				C						
ICAIS-17	vanuit het perspectief van corporate governance de werking van het systeem van interne controle met betrekking tot financiële informatie en de eventuele risico's en gevolgen te beschrijven respectievelijk te evalueren.	B	C		C	B	C		C		V	
ICAIS-19	de invloed van bedrijfsethiek , als element van de beheersingsomgeving, op de werking van het systeem van interne controle m.b.t. financiële informatie te kunnen benoemen respectievelijk kritisch te becommentariëren.	B	C		C	B	C		C		V	